

OULUN STEINERKOULUN PERUSOPETUKSEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA

2025-2026

SISÄLLYS

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus
2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman lähtökohdat ja laatiminen Oulun steinerkoulussa
3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet
 - 3.1 Opetuksen järjestäminen
 - 3.2 Opintosuoritusten arviointi
 - 3.3 Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide
 - 3.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli
 - 3.5 Seksuaalinen suuntautuminen
 - 3.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy
 - 3.7 Vammaisuus ja terveydentila
4. Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa
5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja arviointi

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoitus

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, 609/1986 ja sen muutos (1329/2014) 5a§ velvoittaa kouluja ja oppilaitoksia laatimaan tasa-arvosuunnitelman myös perusopetusta antavissa oppilaitoksissa. Yhdenvertaisuuslaki, 30.12.2014/1325, edellyttää, että kouluilla ja oppilaitoksilla pitää olla suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja että kouluissa tehdään järjestelmällistä tasa-arvotyötä.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa koulussa ei saa esiintyä syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn, kuten iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Suomen perustuslaissa yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltoon että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä.

Tasa-arvon edistämässä ei ole kyse vain oikeudenmukaisuuden toteuttamisesta, vaan myös edellytysten luomisesta viihtyisän ja motivoivan oppimisympäristön syntymiseksi: kun kaikkien osaamista ja työtä arvostetaan oikeudenmukaisesti, se edistää oppilaiden ja koko kouluyhteisön hyvinvointia sekä kouluviihtyvyyttä.

Koulun toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi keskeisiä kehittämisalueita ovat

- syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen
- toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteutuminen
- osallisuuden lisääminen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista vaikeuttaviin asenteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Syrjivät asenteet ovat usein tiedostamattomia ja syrjivät rakenteet vaikeasti havaittavissa.

2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman lähtökohdat ja laatiminen Oulun steinerkoulussa

Steinerpedagogiikassa yksilön kunnioittaminen ja yksilöiden välinen tasa-arvo perustuu siihen, että jokainen lapsi ja nuori nähdään ainutkertaisena ja yksilöllisenä minuutena. Jokainen ihminen, riippumatta sukupuolesta, iästä, elämäkatsomuksesta, etnisestä taustasta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai terveydentilasta, on arvokas juuri omana itsenään.

Ihmisyyteen kasvaminen on koulun keskeinen tehtävä. Kyse on jokaisen ihmisen henkisen vapauden kunnioittamisesta. Koulun tehtävänä on siten vaalia ihmisyyttä, kasvattaa lapsia kunnioittamaan ja arvostamaan toisia ihmisiä ja itseään. Jokaisen mielipidettä ja näkemystä kuunnellaan ja arvostetaan. Sitä kautta voidaan tukea ja luoda tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koulussa ja koulun ulkopuolella niin tällä hetkellä kuin tulevaisuudessakin.

Vaikka koulumme pedagogiikka perustuukin jokaisen yksilön kunnioittamiseen ja arvostamiseen, on jatkuva työskentely tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kulttuurin luomisessa ja vahvistamisessa tärkeää. Tärkeänä työskentelymenetelmänä ovat keskustelut, joita käydään kaikissa luokissa osana tavallista opetusta ja luokkatyöskentelyä. Hyvinvointikyselyn yhteydessä sivutaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon teemoja, erityisesti kiusaamista ja luokan ilmapiiriä. Hyvinvointikysely toteutettiin ensimmäisen kerran keväällä 2016 kaikissa luokissa ja siihen liittyi myös luokasta yhteisesti valittujen edustajien/opettajien ja oppilashuollon henkilöstön keskustelu ja tilanteen kartoitus. Hyvinvointikysely tehdään vuosittain.

3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyön osa-alueet

3.1 Opetuksen järjestäminen

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista.

Koulussamme jokaisella oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Maksuton oppilashuolto on kaikkien oppilaiden ja perheiden saavutettavissa tasapuolisesti.

Opetuksessa käytettävät työvälineet, työaineet ja oppimateriaalit ovat maksuttomia. Koulumme toimintaan sisältyy paljon retkiä, opintokäyntejä ja leirikouluja, joista osasta voidaan periä vapaaehtoinen maksu. Opettajan ja rehtorin tulee varmistaa, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua näihin retkiin ja matkoihin varallisuudesta riippumatta.

Jokaisella opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulussamme myönteistä ilmapiiriä tuetaan toiminnallisilla, yhteistyöhön kannustavilla opetusmenetelmillä. Restoratiivisia menetelmiä käytetään sovittelussa ja luokan ilmapiirin ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Oppilaiden välinen vertaissovittelu Verso-ohjelma on myös käytössä.

Tyttöjä ja poikia ei jaotella eri ryhmiin, eikä oppilaita aseteta paremmuusjärjestykseen eri oppiaineissa tai toiminnoissa. Luokissa sekä koko kouluyhteisössä pyritään luomaan ilmapiiriä, jossa jokainen yksilö nähdään arvokkaana ja tärkeänä osana kouluyhteisöä.

3.2 Opintosuoritusten arviointi

Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen. Tavoitteet ja arviointiperusteet sovitaan yhdessä oppilaiden kanssa, ja samalla oppilasta ohjataan asettamaan itse tavoitteita omalle oppimiselleen. Oppilaalle on annettava mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisilla tavoilla.

Arvioinnissa ei verrata oppilaiden suorituksia toisiinsa eikä arviointi kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arviointi on oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointimenetelmät ovat monipuolisia, ja oppilaalle annetaan jatkuvaa palautetta hänen edistymisestään. Itsearviointia ja vertaisarviointia harjoitellaan alaluokilta alkaen. Käyttäytyminen arvioidaan erikseen, eikä oppilaan käytös vaikuta yksittäisestä oppiaineesta saatavaan arvosanaan.

3.3 Elämäkatsomus, vakaumus ja mielipide

Syrjintä vakaumuksen perusteella on laissa kielletty. Kiellettyä on myös oman syrjivän käytöksen perusteleminen vakaumuksella. Syrjintä vakaumuksen perusteella tarkoittaa ihmisen elämäkatsomuksellisten arvojen loukkaamista. Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseen ja sen esittämiseen, kunhan ei loukkaa toisen ihmisen vakaumusta.

Koulussamme kunnioitetaan ihmisten erilaisia elämäntapoja ja arvoja. Oppilaille pyritään järjestämään mahdollisuuksia tutustua erilaisiin arvomaailmoihin. Kouluissa voi vieraila tasapuolisesti eri elämänkatsomuksellisia mielipiteitä edustavia vieraita, kuten eri uskonnollisten seurakuntien ja yhdistysten edustajia sekä yhteiskunnallisia järjestöjä. Juhlien ohjelmassa huomioidaan, että sisältö ei ole pelkästään sitoutunut kristinuskoon, jollei ole järjestetty vaihtoehtoista tilaisuutta.

Ruokailussa otetaan huomioon vakaumukset sekä erityisruokavaliot.

3.4 Etninen tausta, kansallisuus ja kieli

Etnisestä taustastaan, kansallisuudestaan tai kielestään riippumatta kaikki ovat samanarvoisia. Oppilaiden, henkilökunnan ja vierailijoiden oikeutta etniseen ja kulttuuriseen identiteettiin kunnioitetaan. Rasismia ja etnistä syrjintää ei sallita.

Monikulttuurisuutta pidetään positiivisena resurssina, johon erilaiset ihmiset tuovat täydentävää osaamista. Koulullamme järjestetään vuosittain kansainvälinen monikulttuurisuusviikko, jonka aikana toteutetaan erilaisia tapahtumia ja projekteja. Viikon aikana koululla vierailee myös useita eri kulttuurien edustajia pitämässä esitelmiä tai työpajoja. Muutoinkin eri kulttuureista ja kielialueilta tulevat vieraat ovat kouluumme tervetulleita.

3.5 Seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuolen moninaisuus

Oppilaan, henkilökuntaan kuuluvan ja vierailijan seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiä kunnioitetaan. Seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ei sallita. Erilaisten ihmisten kohtaamisen ja arvostamisen kulttuuria tuetaan ja edistetään. Hyväksyvää, avointa ja sallivaa ilmapiiriä rakennetaan tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Oppilaat ja henkilökunta ottavat toiminnassaan ja tiedotuksessaan huomioon seksuaalisen- ja sukupuoli-identiteetin moninaisuuden. Seksuaalisesta sekä sukupuoli-identiteetin moninaisuudesta kerrotaan ja keskustellaan oppitunneilla osana opetussuunnitelmia ja opetusta.

3.6 Seksuaalinen häirintä ja sen ehkäisy

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi. Seksuaalinen häirintä voi olla esim.

- vihjailevia eleitä tai ilmeitä

- härskejä puheita, nimittelyä, kaksimielisiä vitsejä
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- seksuaalisesti värityneet kirjeet, puhelinsoitot tai sähköpostit
- fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset ehdotukset tai vaatimukset.

Minkäänlaista henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa seksuaalista tai muuta häirintää - henkistä eikä fyysistä – ei suvaita. Epäasialliseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen puututaan. Jos oppilas joutuu sukupuolisen häirinnän kohteeksi, tulee asiasta ilmoittaa opettajalle tai rehtorille. Tiedon saatuaan koulu ryhtyy toimenpiteisiin käytettävissään olevin keinoin. Vakavimmat tapaukset ovat rikoksia ja niiden selvittely kuuluu poliisille.

3.7 Vammaisuus ja terveydentila

Ketään ei saa syrjiä vamman tai terveydentilan perusteella. Oppilaalla on oikeus päättää, mitä hän kertoo terveydentilastaan tai vammastaan toisille. Asiasta keskustellaan oppilaan huoltajan kanssa lapsen ikätaso huomioiden. Koulussa tehdään mahdollisuuksien mukaan erityisjärjestelyjä, näistä sovitaan erikseen asianomaisen kanssa. Esteettömät kulkureitit merkitään selkeillä opasteilla. Esteettömyys otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan Oulun kaupungin kanssa neuvotellen tilojen peruskorjausten yhteydessä.

Koulun retkien yhteydessä varmistetaan, että kaikilla oppilailta on mahdollisuus osallistua niille.

4. Toiminta syrjintä- ja häirintätapauksissa

Oppilaiden tai henkilökunnan eriarvoiseen kohteluun puututaan välittömästi. Asia nimetään ja siitä puhutaan ja pyritään luomaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä toimintamalleja. On tärkeää, että oppilaat uskaltavat kertoa eriarvoisesta kohtelusta opettajalle, rehtorille tai muulle koulun aikuiselle, jonka vastuulla on puuttua eriarvoiseen kohteluun.

Opettajat ja koulun muu henkilökunta rohkaisevat omalla käyttäytymisellään ja esimerkillään oppilaita suhtautumaan avoimesti ja arvostavasti kaikkiin ihmisiin ja siten antavat hyvän mallin tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen ihmisten kohteluun.

5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman seuranta ja arviointi

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan arviointikeskustelujen ja kyselyiden avulla vuosittain ennen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittämistä. Seuraava päivitys tehdään syksyllä 2026, tarvittaessa aiemmin. Lisäksi luokissa käydään keskusteluja tasa-arvosta ja

yhdenvertaisuudesta aina sopivissa tilanteissa eri oppiaineiden tunneilla. Samalla mietitään kehittämiskohteita ja konkreettisia toimenpiteitä sekä aiemmin sovittujen tavoitteiden toteutumista.

Hyvinvointikysely tehdään joka lukuvuosi. Kyselyn purku tapahtuu oppilashuollon henkilöstön kanssa keskustellen, minkä jälkeen oppilaiden kanssa päätetään luokissa toteutettavista toimenpiteistä ja mahdollisista projekteista.

Koululla on ajan tasalla oleva suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.

Oulussa 28.8.2025

Oulun steinerkoulun opettajakunta